

Partimotion

Motion till riksdagen 2017/18:3194

av **Jan Björklund m.fl. (L)**

Sveriges roll i Europeiska unionen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges roll i EU:s reformarbete och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna rättsstatens principer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om brexitförhandlingarna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska närma sig eurozonen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska väcka talan mot länder som inte genomför EU-rätten i tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att passfrihet ska råda inom EU och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en rättssäker yttre gränskontroll och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en gemensam migrationspolitik och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det måste bli lättare att arbetskraftsinvandra till EU och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den inre marknaden och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mer europeisk frihandel med omvärlden och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samarbete om tiggeri och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett europeiskt FBI och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara med i en gemensam europeisk åklagarmyndighet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt utvidgning av EU och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en gemensam europeisk säkerhetspolitik och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en stark europeisk klimat- och energipolitik och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste arbeta för ökad insyn och öppenhet i EU och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska skapa former för nationella e-samråd om EU-arbetet och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Regeringskansliet ska upprätta en EU-portal på regeringen.se och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förhandlingarna om EU:s långtidsbudget och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sociala rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gränsöverskridande trafik inom EU ska främjas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den Europeiska unionen grundades på ruinerna från världen av i går. I ett unikt ögonblick, efter århundraden av krig och bedrövelse, kunde arvfäder enas om att fred skulle råda på den europeiska kontinenten. EU förblir en seger för demokrati, frihet och öppenhet. Det är dessa storheter som lagt grunden för det europeiska såväl som det

svenska välståndet. Frihandel och nyfikenhet har lett till bättre hushållning med resurser och snabbare teknikspridning.

Världen ser inte likadan ut i dag som när unionen bildades eller när Sverige gick med i den. Vårt land är ett annat än det som ansökte om EU-medlemskap. Svenskars valfrihet har ökat markant. Men det blåser snåla vindar i Europa. Under 2016 valde ett viktigt medlemsland att lämna unionen. Det kommer att få allvarliga konsekvenser. Storbritannien har av många setts som en bromskloss för djupare EU-samarbete, men har samtidigt drivit på för öppna marknader, frihandel och en mindre EU-budget. Britterna har sida vid sida vid oss svenskar kämpat för icke-euroländernas gemensamma intressen.

Brexit är långt ifrån den enda utmaningen för EU. Utifrån utmanas EU av ett auktoritärt Ryssland som ökar sin dominans genom militära angrepp och desinformation, men också av en amerikansk administration som inte ser att den transatlantiska länken kräver ett Europa som håller samman. Inifrån utmanas Europasamarbetet på flera fronter. Länder som Ungern och Polen tar öppet avstånd från såväl gemensamma värderingar som de institutioner som har att värna fördrag och regelverk. Likaså vägrar några medlemsländer att genomföra de beslut om fördelning av asylsökande, som fattats i demokratisk ordning. Högerpopulister runt om i Europa applåderar Brexit och ser EU:s upplösning som frälsning, medan vänsterpopulister vill få den gemensamma valutan på fall.

Vi Liberaler kommer att fortsätta arbeta för ett starkt EU på områden där samarbete krävs. Vi ska ta medborgarnas oro på allvar, och samtidigt rakryggat stå fast vid de värderingar som byggt Europa starkt: demokrati, rättsstat, respekt för mänskliga rättigheter, fri rörlighet och öppenhet mot omvärlden. I en tid då protektionismen ökar globalt måste Europa stå för frihandel och medverka till att fler får njuta globaliseringens fördelar. På områden som konkurrenskraft, migration, brottsbekämpning, klimat och säkerhetspolitik krävs ett tätare samarbete som levererar resultat. Så har inte skett på senare tid och därför måste reformarbetet bli än mer intensivt – även utan Storbritannien. Bara det kan hålla samman Europa och minska den värderingsklyfta mellan östra och västra EU som på senare tid blivit allt djupare.

Det är väl känt att kriser av olika slag hittills legat till grund för varje större förändring av EU-samarbetet. Det finns alla skäl att vara optimistisk också om den djupa kris som EU befunnit sig i. För förutsättningarna finns. Det unionsbygge som växt sig allt starkare och successivt tvinnat samman Europas demokratier under hela efterkrigstiden finns kvar, om än med ett medlemsland mindre. Den inre marknaden är

en framgångssaga och gemensamma värderingar om demokrati och mänskliga rättigheter fungerar som ett sammanhållande kitt som få länder är beredda att ge upp.

Vårt land behöver en ny, långsiktig EU-politik som värnar Sveriges roll i unionen samtidigt som vi skapar förutsättningar för ett EU som levererar. Den politiken lyser i dag med sin frånvaro. Liberalerna kommer därför att driva på för att regeringen tar fram en reformstrategi med bred förankring i riksdagen för att åter göra till Sverige till en av de centrala spelarna i EU. För att nå resultat krävs aktivt alliansbyggande med gamla och nya likasinnade länder, men också en europapolitik som bygger på en ny verklighet i EU – ekonomiskt, säkerhetspolitiskt och värderingsmässigt.

Sveriges roll i EU

Sverige ska ta täten i EU:s reformarbete. Sverige ska återigen bli ett land i EU:s kärna, som driver på för effektiva institutioner och beslutsprocesser som präglas av öppenhet och insyn. Nedan listar vi de prioriteringar som Sverige bör föra och verka för inom EU.

Värna rättsstat och mänskliga rättigheter

Liberalerna var i regeringsställning med och genomdrev ett nytt ramverk som gör det möjligt att markera kraftfullt mot EU-länder som kränker rättsstatens principer. Detta måste utvecklas till en rättsstatsmekanism där kommissionen regelbundet granskar samtliga medlemsländer och redovisar i ministerrådet. Systematiska kränkningar av medborgarnas rättigheter eller diskriminering av minoriteter ska kunna leda till sanktioner i form av indragna EU-stöd efter beslut av EU-domstolen. Kommissionen ska fullgöra sin skyldighet att väcka artikel 7 och föreslå indragen rösträtt för länder som flagrant bryter mot grundläggande rättsstatsprinciper.

Brexit utan nya murar

Storbritannien är och kommer att fortsätta vara en av Sveriges och EU:s viktigaste handelspartners. Uppemot hundra tusen svenskar beräknas vara bosatta i landet. Det är helt centralt att Brexitförhandlingarna resulterar i ett balanserat avtal som bäddar för fortsatt nära samarbete, minimerar handelshinder för varor och tjänster och slår vakt om rättigheterna för EU-medborgare i Storbritannien. Men krav bör också ställas och Storbritannien kan inte vara en del av den inre marknaden såvida landet inte accepterar fri rörlighet för personer.

EU:s inre marknad

Sverige ska närma sig eurozonen. Vill vi slå vakt om fortsatta reformer, bygga varaktiga allianser och säkra svenskt inflytande på centrala områden krävs att vårt land på sikt blir en del av eurozonen, EU:s verkliga kärna. Nu bör ett närmare samarbete med euroländerna angående ekonomiska frågor inledas. Sverige bör exempelvis vara med i bankunionen. När ett mer robust ramverk för eurosamarbetet och en tydligare demokratisk förankring finns på plats ska Sverige införa euron som valuta, efter ett ja i en folkomröstning.

EU:s lagar och regler ska upprätthållas

Det är oacceptabelt att medlemsländer vägrar genomföra demokratiskt fattade EU-beslut och bryter mot EU:s grundfördrag – oavsett om det gäller migrationspolitik, rättsstaten eller ekonomiska frågor. Kommissionen ska, utan att ta politisk hänsyn, väcka talan mot länder som inte genomför EU-rätten i tid eller på rätt sätt. Processer i EU-domstolen mot länder som inte följer aktuellt ramverk måste gå snabbare än i dag.

Schengensamarbetet och en rättssäker yttre gränskontroll

Vi vill rädda Schengen. Att många nationella ID-kontroller har införts under de senaste åren är steg i fel riktning. Vi anser att passfrihet ska gälla i Norden och Europa. Fria gränspassager inom Schengen förutsätter dock att EU har en yttre gränskontroll som är effektiv, rättssäker och garanterar att asylrätten värnas vid alla yttre gränser. Sverige ska aktivt bidra med personal och kompetens till EU:s nya kust- och gränsbevakningsmyndighet. Länder som systematiskt kränker rättsstatsprinciper och mänskliga rättigheter i den yttre gränskontrollen ska omedelbart suspenderas ur Schengensamarbetet.

Effektiv gemensam flyktingpolitik

EU måste få på plats en fungerande asylpolitik där medlemsländerna delar på ansvaret under ordnade former. Den som söker asyl ska garanteras en rättssäker och värdig behandling i samtliga länder. Den som är i behov av internationellt skydd ska få det, samtidigt som den som fått avslag på asylansökan ska enklare än i dag kunna återföras till sitt hemland. Stöd ska även ges till länderna i EU:s närområde för att bistå dem i flyktingmottagningen.

Underlätta för arbetskraftsinvandring

EU har en åldrande befolkning i en globaliserad värld. Europas länder måste därför bli bättre på att attrahera både spetskompetens och personer som vill arbeta i mindre kvalificerade yrken. Det måste bli mycket enklare att under lagliga former ta sig till Europa för att arbeta och bidra till vår gemensamma välfärd. Ett nytt europeiskt ”blåkort” och möjligheter för spårbyten för asylsökande som fått avslag är några viktiga förslag.

Vässad inre marknad och mer frihandel med omvärlden

Mycket kan göras för att den inre marknaden ska bidra till flera jobb, ökad tillväxt och vässad konkurrenskraft. Den digitala inre marknaden ska fortsätta utvecklas och gemensamma regler tas fram som stödjer innovation, delningsekonomi och e-handel. Regelverk och krångel som i många medlemsländer hindrar gränsöverskridande tjänstehandel ska undanröjas. Vi vill även se mer frihandel med omvärlden. Dagens globala handel kräver fria flöden av varor och tjänster, men också att det blir enklare för människor att röra sig fritt. EU ska driva på i Världshandelsorganisationen för låga tullar, liberaliserad tjänstehandel och regelsamarbete globalt. EU ska arbeta för att förhandla fler omfattande frihandelsavtal med partners i omvärlden, och driva på för att återstarta TTIP-förhandlingarna med USA. På så sätt kan de positiva effekterna av globaliseringen bli större och nå fler.

Tiggeri är en EU-fråga

Fortfarande tvingar fattigdom och diskriminering många medborgare till tiggeri i Sverige och andra EU-länder. Samhällsproblemet är svårlöst och ännu har ingen enhetlig hantering på EU-nivå kommit på plats. I Sveriges fall har S-MP-regeringens samtal med Rumänien har inte gett några resultat. Nu överväger fler länder tiggeriförbud. Precis som Liberalerna krävde i regeringsställning måste tiggerifrågan tas upp på EU-nivå så att samtliga länder i unionen tar ansvar för sina medborgares rättigheter. Kommissionen bör omedelbart inrätta en expertgrupp som tillser att de EU-medel som exempelvis Rumänien får utnyttjas och når fram till landets fattiga. Tremånadersregeln måste gälla och uppföljning genomföras.

Europeiskt FBI

Liberalerna har länge drivit kravet på en operativ europeisk polisstyrka och en EU-åklagare som utreder och bekämpar gränsöverskridande brottslighet som terrorism, människohandel och narkotikasmuggling. I kölvattnet av en rad terroristattacker i Europa är frågan mer aktuell än någonsin och Sverige bör därför ta initiativ i Europeiska rådet för att utveckla det befintliga samarbetet i Europol i den riktningen. För att stärka Europas beredskap i kampen mot den internationella terrorismen bör en gemensam underrättelsetjänst inrättas, som underlättar för medlemsländerna att utbyta information.

Vi säger ja till en EU-åklagare

En stor majoritet av EU-länderna har gått vidare för att inrätta en gemensam åklagarmyndighet – men den svenska regeringen sa nej till att delta. Det beslutet måste rivras upp. Sverige ska delta i åklagarsamarbetet som syftar till att effektivare kunna utreda och lagföra fusk och bedrägerier med EU-medel i hela unionen.

Fortsatt utvidgning

Motståndet mot att utvidga EU är stort på flera håll i Europa. Samtidigt fungerar möjligheten att bli EU-medlem som ett positivt incitament för reformer för demokrati och marknadsekonomi i flera östeuropeiska länder. Ukraina ska kunna få status som kandidatland, och länderna på Västra Balkan bör kunna bli medlemmar när de uppfyller högt ställda krav som kombineras med fortsatt granskning av rättsstat och respekt för mänskliga rättigheter. Mot bakgrund av den auktoritära utvecklingen i Turkiet bör medlemskapsförhandlingarna helt avbrytas.

Osäkert säkerhetspolitiskt läge

Den ryska upprustningen och aggressiviteten sätter den europeiska solidariteten på prov. De transatlantiska relationerna mellan USA och Europa försämras dramatiskt. Terrorism både inom och utanför Europas gränser skapar rädsla och oro – vi upplever en större osäkerhet än på mycket länge. Europa måste ta större ansvar för sin egen säkerhet.

Vi vill se ett fördjupat europeiskt försvarssamarbete, därför välkomnar vi den plan för försvar och säkerhet som EU-kommissionen la fram och som positivt mottogs av rådet i början av sommaren. Planen innefattar stärkt samarbete genom gemensamma militära

strukturer och mobiliseringsmöjligheter samt inrättandet av en gemensam EU-försvarsfond vilket är steg i rätt riktning för ökat samarbete på området.

Klimat och energi

EU:s energiunion bör utvecklas ytterligare, med fokus på klimatneutrala energislag som förnybart och kärnkraft. En viktig del är att beroendet av rysk fossilgas minskar. En europeisk flygskatt bör införas snarare än en nationell. Stärk samarbetet för att rädda Östersjön och andra hotade havsmiljöer och utveckla arbetet med den europeiska kemikalielagstiftningen. Utsläppsrättssystemet bör skärpas och bli mer effektivt. Annullering av utsläppsrätter kan användas för att stärka prissignalerna.

Åtgärder för att främja insyn och öppenhet

Arbetet för en starkare offentlighetsprincip i EU måste fortsätta, och möten i ministerrådet ska bli offentliga. Visselblåsare ska skyddas av meddelarfrihet efter svensk förebild. Samtidigt bör möjligheten till delaktighet och insyn i regeringens och myndigheternas EU-arbete stärkas väsentligt, så att inspel och förslag tas om hand under förhandlingsprocessen i ministerrådet. Regeringen och myndigheterna ska vara skyldiga att informera och bjuda in till samråd om EU-arbetet och även digitala e-samråd kan vara aktuella för att främja delaktighet. EU-kommissionärer ska kunna kallas till riksdagen och Europaparlamentariker bjudas in att delta i riksdagens EU-debatter.

Bättre kunskap och information om EU

Medborgarnas kunskap om EU-arbetet måste förbättras. Det omfattar både vuxna och unga som genom utbildning eller informationshöjande insatser måste få en större inblick i hur arbetet i EU går till och påverkar svensk politik. Liberalerna har länge drivit förslaget om att skolorna ska anordna skolval i samband med nationell val och val till Europaparlamentet. Vi välkomnar därför regeringens satsning på skolval i höstens budget under år 2018 och 2019. Vi vill dock se över möjligheten att ytterligare stärka uppdraget för grund- och gymnasieskolan till att mer aktivt inkludera EU-perspektivet i undervisningen.

För en bättre allmän informationstillgång om EU:s arbete vill Liberalerna att Regeringskansliet ska upprätta en EU-portal på regeringen.se. Där ska information om

regeringens politik på EU-nivå och alla pågående lagstiftningsprocesser finnas lättillgängliga för ökad transparens. För det ändamålet avsätter Liberalerna 5 miljoner kronor årligen i höstens budget.

Effektiv EU-budget

I slutet på 2017 kommer EU:s långtidsbudget för tiden 2020-2025 presenteras. Brexit innebär att intäkterna till EU-budgeten minskar kraftigt, men Sverige bör inte acceptera en höjd EU-avgift. I stället blir budgetförhandlingen en chans till kraftiga omprioriteringar. Budgeten bör under nästa period helt fokusera på områden med tydligt europeiskt mervärde: forskning, infrastruktur, brottsbekämpning, utrikespolitik, migration och bistånd. Direktstöden till jordbruket ska avvecklas och regionalpolitiken inriktas på de fattigaste länderna i EU. Europaparlamentets kostsamma flytt mellan Bryssel och Strasbourg ska upphöra. Parlamentet ska ha ett enda säte – Bryssel.

Sociala rättigheter gör EU starkare

Vi säger ja till att utveckla EU-samarbetet ned grundläggande krav på sociala rättigheter, den så kallade sociala pelaren. Med sociala rättigheter får fler människor i Europa ett bättre liv, samtidigt som EU:s tillväxt och ekonomi blir starkare. Vi behöver ett starkare socialt skydd för alla som bor i Europa för att vi i EU ska kunna behålla den fria rörligheten, ge trygghet till de som drabbades av finanskrisen och kunna ta ett gemensamt ansvar för människor på flykt. Pelaren ska ses som en vägledande kompass för unionens länder och är varken tvingande eller budgetpåverkande.

Gränsöverskridande infrastruktur

Vi har behov av infrastruktur och transportlösningar som knyter samman Sverige med våra grannländer och övriga Europa. Den gränsöverskridande infrastrukturen inom EU är viktigt för unionens tillväxt och EU-medborgarnas möjligheter till smidig transport mellan landgränserna.

Jan Björklund (L)

Said Abdu (L)

Maria Arnholm (L)

Bengt Eliasson (L)

Robert Hannah (L)

Fredrik Malm (L)

Birgitta Ohlsson (L)

Mathias Sundin (L)

Maria Weimer (L)

Allan Widman (L)

Tina Acketoft (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Roger Haddad (L)

Nina Lundström (L)

Christer Nylander (L)

Mats Persson (L)

Lars Tysklind (L)

Barbro Westerholm (L)

Christina Örnebjär (L)